

Patenty a normy: Jak je získat?

PATENTOVÉ DOKUMENTY - VÝZNAMNÝ, DŮLEŽITÝ I ZAJÍMAVÝ INFORMAČNÍ ZDROJ PRO TECHNICKÉ OBORY

Odborníci odhadují, že až 80 % technických informací nelze nalézt nikde jinde než v patentové literatuře. Tu představuje v dnešní době přes 100 mil. dokumentů. Navíc jsou to jedny z nejaktuálnějších pramenů, které odráží trendy v příslušných oborech.

Patent (nebo také užitečný vzor) se uděluje vynálezům. Za vynález se považuje návrh technického řešení, které je: nové, výsledkem vynálezecké činnosti a průmyslově využitelné.

Obsah patentového spisu tvoří:

- vymezení oblasti techniky,
- popis dosavadního stavu techniky,
- popis daného technického řešení,
- patentové nároky – co je v daném technickém řešení chráněno (to nové a originální),
- výkresy,
- popis možností průmyslového využití a příklady provedení vynálezu,
- součástí je i anotace a mezinárodně používané oborové třídění IPC (International Patent Classification) a CPC (Cooperative Patent Classification).

To vše je **VOLNĚ DOSTUPNÉ** a v **PLNÝCH TEXTECH** v různých patentových databázích.

- [Úřad průmyslového vlastnictví, ČR: národní databáze](#)
- [Evropský patentový úřad: Espacenet](#)
- [Světová organizace duševního vlastnictví: Patentscope](#)
- [databáze dalších zahraničních úřadů průmyslového vlastnictví](#)
- [Google Patents](#)

Existují také placené zdroje: [STN](#), [Derwent World Patent Index](#) aj.

Jak vyhledávat v patentových databázích:

- Standardně se dá vyhledávat pomocí klíčových slov a formálních hledisek (např. rok, původce, vlastník vynálezu).
- Pro přesnější vyladění dotazu je dobré používat také mezinárodní patentová třídění IPC nebo CPC. Ta mohou pomoci překonat bariéru specifického jazyka patentových spisů, kdy je mnohdy obtížné nalézt správná klíčová slova (např. pero = psací nástroj).
- Při procházení patentových spisů v jazycích, které neznáte, je možné využít strojových překladů.

Patentové informace a jejich využití ve vědě a výzkumu

- Před začátkem výzkumu je dobré si udělat přehled o tom, jaký je momentální stav techniky, jeho vývoj a trendy, jak se vyvíjí určité odvětví, obor, technologie. Zjistit, zda zamýšlený nápad už neměl někdo před vámi, a ušetřit tak čas i finanční náklady na výzkum. Nespolehat se jen na odbornou literaturu.
- Sledování aktivit jiných (také i konkurenčních) subjektů a jejich inovační potenciál, kam směřuje jejich výzkum a vývoj. Lze si udělat představu, kde hledat spolupracovníky nebo naopak konkurenci.
- Inspirace při vývoji vlastního řešení. Využijte už hotová řešení nějakého technického detailu.
- V případě, že byste během vývoje došli k nějakému patentovému řešení, je dobré si jej předem prověřit, abyste zbytečně neinvestovali do patentového řízení.

Normy jsou v technických oborech nezbytné pro mnoho technických činností. V letošním roce došlo ke změnám v dostupnosti plných textů norem. Normy v plných textech nejsou běžně zdarma dostupné, ale od roku 2021 změnila Česká agentura pro standardizaci dostupnost plných textů ČSN norem pro některé skupiny uživatelů a pro některé typy norem.

Přístup k českým technickým normám pro studenty vysokých škol technického typu

V souvislosti s pandemií ztratili studenti přístup do plných textů českých norem ČSN online prostřednictvím knihovních licencí (fyzicky v knihovnách). Proto byl zahájen projekt, který studentům vysokých technických škol tento přístup umožňuje.

Projekt zajišťuje přístup studentům těch fakult, které uzavrou smlouvu s Českou agenturou pro standardizaci. Na ČVUT zatím uzavřela smlouvu např. [Fakulta stavební](#) a [Fakulta architektury](#). Na ostatních fakultách je nutné zjistit aktuální situaci. Náklady na licence hradí Ministerstvo průmyslu a obchodu.

Stačí se autorizovat prostřednictvím technologie Shibboleth jako při [vzdáleném přístupu do elektronických informačních databází na ČVUT](#).

Sponzorovaný přístup k normám, které jsou závazné

Od ledna 2021 byl zřízen tzv. [sponzorovaný přístup do plných textů norem](#), které jsou závazné (podle nařízení vlády o technických požadavcích na výrobky). Poplatky hradí příslušné ministerstvo, které nařízení vlády vydalo. Pro stažení potřebné normy je nutná registrace.

Plné texty norem v databázích

V některých informačních databázích, které se předplácejí pro ČVUT, jsou dostupné i plné texty norem.

- Plné texty norem [v databázi ASPI](#) (Automatizovaný systém právních informací) databáze všech platných českých norem. Normy nelze tisknout ani exportovat.
- Plné texty zahraničních norem v [databázi IHS](#): ČVUT má předplacenou kolekci SAE.
- Plné texty norem vydávaných IEEE jsou přístupné v digitální knihovně [IEEE Xplore](#).
- [ASTM](#) (American Society for Testing and Materials): Platforma poskytuje přístup k nejnovějším normám mnoha průmyslových odvětví.

Prodej norem

České i zahraniční normy prodávají nebo jejich prodej zprostředkují:

- [Zákaznické centrum České agentury pro standardizaci](#)
- [Smluvní prodejci norem](#)
- Zprostředkování nákupu zařídí i [Ústřední knihovna ČVUT](#)

Normy jsou dokumentované dohody, které stanoví, jak vyrábět určité výrobky, jak uplatňovat některé postupy, jaké vlastnosti musí mít určité materiály. Týkají se i postupů v jiných než technických oblastech, např. při citování literatury, nebo užití terminologie v určitém oboru.

Mgr. Michaela Morysková
michaela.moryskova@cvut.cz

PhDr. Ludmila Tichá
ludmila.ticha@cvut.cz